

**«Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті»
коммерциялық емес акционерлік қоғам**

БЕКІТЕМІН

Басқарма мүшесі –
ТІ жөніндегі проректор

_____ 2022 ж.

ЖҰМЫС ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)

«Ұлтқа қызмет» білім беру курсы

Рухани-адамгершілік тәрбие беру кеңесінің отырысында қарастырылған
және ұсынылған

2022 жылғы «__» _____ № __ хаттамасы

Қарағанды

1 Әзірлеуші туралы мәліметтер

Курс әзірлеуші: Патриоттық тәрбие беру ғылыми-зерттеу институты
Орналасқан жері: 4 корпус (Н.Назарбаев даңғылы, 58), 206 аудитория
Байланыс телефоны: 8(7212)56-51-89, ішкі нөмір 2035
Электронды мекен-жайы: niipatriot_kstu@mail.ru

2 Білім беру курсының еңбек сыйымдылығы

Оқу түрі	Семестр	Кураторлық сағаттар	Тестілеу	Барлығы, сағат
Толық /қысқыртылған	1-7	87	7	94

3 Білім беру курсының сипаттамасы

«Ұлтқа қызмет» білім беру курсы білім алушылардың жалпы дамуын, зияткерлік мәдениетін, қызығушылығын, белсенді өмірлік және азаматтық ұстанымын қатыптастыру үшін қажет.

Білім беру курсы оқу нәтижесінде студенттер еліміздің саяси, экономикалық және әлеуметтік өміріне қатысты сұрақтары, азаматтың негізгі құқықтары мен міндеттері, денсаулық сақтау және экология бойынша білім алады.

Білім беру курсы лекция, әңгіме, пікір-бөлісу (диспут), қызық адамдармен кездесу, экскурсия және т.с.с. түрде кураторлар жүргізетін кураторлық сағаттар құрайды.

Курсты меңгеру нәтижесі әр семестр соңында өтетін тестілеумен анықталады.

Білім беру курсы меңгеру нәтижесі білім алушылардың әлеуметтік компетенциялары индикаторының (SCI) негізгі құраушысы (50%).

4 Білім беру курсының мақсаты

«Ұлтқа қызмет» білім беру курсының мақсаты: рухани-адамгершілік және құқықтық мәдениеті жоғары, белсенді азаматтық ұстанымы мен прогрессивті дүниетанымы бар еліміздің патриоты – болашақ маманның тұлғасын жан-жақты және үйлесімді қалыптастыру.

5 Білім беру курсының міндеті

5.1. Университеттің көрнекті педагогтары мен ғалымдарының жетістіктері үлгісінде білім алушыларға ЖОО-ға және таңдаған кәсібіне оң көзқарас қалыптастыру.

5.2. Азаматтылық, патриотизм, адамның құқықтары мен бостандығына құрмет сезімдерін тәрбиелеу.

5.3. Қоршаған ортаға, елімізде және әлемде болып жатқан оқиғалар мен көріністерге құндылық көзқарас, бағыт-бағдар қалыптастыру.

5.4. Әр студенттің жеке қалыптасуын, оның интеллектуалды және шығармашылық қабілетін дамытуға жағдай жасау арқылы өзіндік ақпарат іздеу, сараптау, ой-пікір құрастыру, өз ойын дәлелдеуді үйрету.

5.5. Студенттердің Қазақстанның тарихи-мәдени мұрасы мен әлеуметтік-экономикалық дамуы, құқықтық мәдениет негіздері, салауатты өмір салты мен экология жағдайлары, әлемдік даму трендтері туралы білімді меңгеруі.

6 Білім беру курсының тақырыптық жоспары

Бөлімнің атауы	Кураторлық сағат
1. Әбілқас Сағынов атындай Қарағанды техникалық университеті	12
2. Құқықтық мәдениет негіздері	13
3. Ұлт денсаулығы мен экология	12
4. Қазақстан жаһандық әлемде – бірегейлікті сақтау	13
5. Көрнекті инженерлердің елімізді индустриаландыруға қосқан үлесі	12
6. Қазақстан индустриасын инновациялық дамыту	13
7. Дамудың әлемдік трендтері	12
БАРЛЫҒЫ	87

7 Білім беру курсының саясаты

7.1. Кураторлық сағаттардың сапасын арттыру үшін тәжірибелі кураторлар мастер-класстар өткізеді.

7.1.1 Мастер-класс өткізу талаптары:

– кураторлық сағаттар барысында педагогикалық тәсілдер мен әдістер, инновациялық технологиялар қолданылуын көрсету;

– педагогикалық тәжірибемен бөлісу үшін өзге (3 адамнан кем емес), соның ішінде тәжірибесі аз кураторлардың қатысуы;

– мастер-класс әзірлеу жобасы ПТБ ҒЗИ тарапынан алдын ала келісіледі.

7.1.2 Мастер-класс бағалау критерийлері:

– презентативтік (кураторлық сағаттар өткізуде педагогикалық әдістер мен инновациялық технологиялар қолдану);

– мотивтілік (студенттер белсенділігі мен процеске тартылуы);

– тиімділік (мастер-класқа қатысушылардың оң пікірлері).

7.1.3 Мастер-класс өткізу сапасын, тақырыпты ашу үшін қолданылған педагогикалық тәсілдер, әдістер мен технологиялар тиімділігін, процеске студенттердің тартылуы мен белсенділігін бағалау қатысушы кураторлар, Кураторлар кеңесі және РАТБК мүшелерінің пікірлері негізінде беріледі.

7.2 «Ұлтқа қызмет» білім беру курсының оқу барысында келесі ережелерді

сақтау қажет:

7.2.1 Сабаққа қалмай келу керек.

7.2.2 Себепсіз сабақты қалдырмау, ауырған жағдайда медициналық анықтама, басқа жағдайда түсініктеме хат тапсыру қажет.

7.2.3 Білім беру курсың оқудың алғашқы күнінен бастап байыппен жұмыс істеп, командамен еңбек етуді үйрену.

7.2.4 Академиялық адалдық саясатына сәйкес барлық студенттер жеке тиіспеушілік қағидатын сақтауға, өзге студенттердің ар-намысы мен құқығын құрметтеуге, сондай-ақ, бірлескен күш-жігер арқасында табысқа қол жеткізуге қолайлы орта қалыптастыруға жәрдемдесуі керек

8 Бағалаудың критерийлері мен саясаты

8.1 Бағалау шкаласы

Оценка	Цифровой эквивалент	Баллы (%-ное содержание)
A	4,0	95-100
A-	3,67	90-94
B+	3,33	85-89
B	3,0	80-84
B-	2,67	75-79
C+	2,33	70-74
C	2,0	65-69
C-	1,67	60-64
D+	1,33	55-59
D	1,0	50-54
FX	0,5	25-49
F	0	0-24

8.2 Бағалау саясаты

1, 3, 5, 7 семестр

Жұмыс түрі	Академиялық кезең, апта														Барлығы
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Материалдар, презентация, доклад дайындау	-	Балды куратор семестр нәтижесі бойынша бір мәрте береді												Тестілеу	0-100
Белсенділік	-	Балды куратор әр кураторлық сағат нәтижесі бойынша береді													0-100
Қатысу	-	Балды куратор әр кураторлық сағат нәтижесі бойынша береді. Кураторлық сағатқа қатыспаған студентке 0 балл беріледі													0-50
Тестілеу қорытындысы														0-100	

2, 4, 6 семестр

Жұмыс түрі	Академиялық кезең, апта														Барлығы
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Материалдар, презентация, доклад дайындау	Балды куратор семестр нәтижесі бойынша бір мәрте береді													Тестілеу	0-100
Белсенділік	Балды куратор әр кураторлық сағат нәтижесі бойынша береді														0-100
Қатысу	Балды куратор әр кураторлық сағат нәтижесі бойынша береді. Кураторлық сағатқа қатыспаған студентке 0 балл беріледі														0-50
Тестілеу қорытындысы												0-100			

Ағымдағы және алдағы аптада ғана қатысуға және белсенділікке балл беру мүмкіндігі бар.

Тестілеу нәтижесінің балы – тестілеудің 25 сұрағына берілген дұрыс жауаптар санының пайыздық қатынасы

8.3 Семестрге орташа балл есептеу формуласы

$$\text{Барлығы} = \frac{\text{кураторлық сағаттар балдарының қосындысы}}{\text{кураторлық сағаттардың жалпы саны}} \times 0,3$$

$$+ \text{баяндама үшін балл} \times 0,3 + \text{тестілеу балы} \times 0,4$$

9 Курс бойынша өтетін кураторлық сағаттар кестесі

Тақырыбы	Апта
1 СЕМЕСТР. ӘБІЛҚАС САҒЫНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАРАҒАНДЫ ТЕХНИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ	
Президенттің Қазақстан халқына Жолдауы. Әбілқас Сағынов атындағы ҚарТУ білім алушыларының ар-намыс кодексі, Ішкі тәртіп ережелері, Жатақханада тұру ережелері	2
Стипендиялық бағдарламалар. Студенттік клубтар, спорттық секциялар жұмысы туралы	3
Еріктілер қозғалысы. «Ақниет» жастар қайырымдылық ұйымы	4
Әскери кафедра туралы	5
Қарағанды – шахтерлар астанасы	6
ҚарТУ құрылуы мен дамуының негізгі кезеңдері: кеше, бүгін, ертең	7
Академик Ә. Сағынов – ғалым және Қазақстандағы жоғары техникалық білімнің ұйымдастырушысы, университеттің негізін қалаушы	8
Факультеттер мен түлек шығарушы кафедралар тарихы <i>(БББ профилі бойынша)</i>	9
Менің кәсібім – инновациялық болашаққа қадам. Кәсібін қызықты да сұранысқа ие қылған қазіргі заманның табысты адамдар	10
Ә.А. Ермеков – қазақтың тұңғыш профессор математигі	11
ҚарТУ дамуына үлес қосқан көрнекті ғалымдар мен педагогтар: 1) С.А. Лебедев – Қазақстанның құрметті сәулетшісі. Нәмен В.Н. – ғалым, тәлімгер, педагог <i>(СҚФ)</i> ; 2) И.И. Попов – Орта Қазақстанның маркшейдерлік ғылыми мектебін қалаушы. С.С. Квон – ғалым-педагог, шахталарды жобалау бойынша ғылыми мектептің негізін қалаушы. Маркшейдерия профессоры Р.П. Окатовтың өмірлік және шығармашылық жолы <i>(ТКФ)</i> ; 3) Е.И. Шевцов – металлург, ғалым, ұстаз <i>(МФ)</i> ; 4) Көрнекті педагог, ғалым және Қазақстанның тау-кен көлігі ғылыми мектебінің ұйымдастырушысы А.Н. Данияров <i>(ЖКФ)</i> ; 5) Л.И. Когай – ғалым-педагог, ақын <i>(ИТФ)</i> ; 6) Ш.Қ. Қашық – ғалым-экономист, тәлімгер, ұстаз <i>(ИЭМФ)</i> ; 7) В.Ф. Бырька – ғалым-ұйымдастырушы, ұстаз <i>(ЭАТФ)</i>	12
ҚарТУ дамуына үлес қосқан көрнекті ғалымдар мен педагогтар: 1) Ж. Б. Бакиров, С.Б. Баттаков – ҚарТУ ғалымдары, педагогтары <i>(СҚФ)</i> ; 2) Н.Ф. Гращенков пен А.К. Акимбеков – Қазақстанда еңбек қауіпсіздігі ғылыми мектебінің ұйымдастырушылары.	13

ҚазКСР ҒА корр.-мүшесі, профессор, геолого-минералогия ғылымдарының докторы Ермеков М.Ә. (ТКФ); 3) Е.И. Шевцов – металлург, ғалым, ұстаз. Г.Г. Пивень – профессор, т.ғ.д., 1994 - 2008 жж. ҚарМТУ ректоры (МФ); 4) И.А. Янцен – жол-құрылыс машиналары ғылыми мектебінің негізін қалаушы (ЖКФ); 5) И.С. Байтлеуов – ҚарТУ автоматизация және телемеханика мамандығының негізін қалаушы (ИТФ); 6) К.Б. Тоғайбаев пен Ю.М. Ким – ғалым-экономистер, ұстаздар (ИЭМФ); 7) И.В. Брейдо – профессор, техника ғылымдарының докторы, ҚҰЖҒА академигі, 1994-2021 жж. Өндірістік үрдістердің автоматизациясы кафедрасының меңгерушісі (ЭАТФ)	
Тестілеу	14
2 СЕМЕСТР. ҚҰҚЫҚТЫҚ МӘДЕНИЕТ НЕГІЗДЕРІ	
Адам және азаматтың құқықтары мен міндеттері	1
Мемлекеттік рәміздерге құрмет	2
Білім алу құқығы. «Білімді ұлт» Сапалы білім беру» ұлттық жобасы	3
Отанды қорғау – қасиетті парыз	4
Сыбайлас жемқорлықпен күрес – мемлекет саясатының маңызды басымдығы	5
Діни экстремизм мен жалған терроризм	6
Еңбек қатынастарын реттеу	7
Қаржы пирамидасы, алаяқтық, интернет-алаяқтық	8
Жыныстық тиіспеушілікті қорғау. Ерте жастағы неке және отбасылық зорлық-зомбылық	9
Есірткі құралдары мен психотроптық заттардың заңсыз айналымы	10
Адамдарды саудаға салу	11
Девианттық мінез-құлық және қоғамға қарсы іс-әрекеттер. Бопсалау және бұзықтық	12
Балағаттау – адамның ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіру, буллинг және кибербуллинг	13
Тестілеу	14
3 СЕМЕСТР. ҰЛТ ДЕНСАУЛЫҒЫ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯ	
Президенттің Қазақстан халқына Жолдауы.	2
Салауатты өмір салты. Алкоголизм мен темекі шегудің алдын алу	3
Дұрыс және рационалды тамақтану – денсаулық негізі	4
Салауатты отбасы – салауатты ұлт. АИТВ/ЖИТС алдын алу	5
Қазақстандағы экологиялық жағдай	6
Ажырамас қауіпсіздік контексінде: Қазақстанның ядроға қарсы бастамалары	7
Қазақстанның тау-кен-металлургиялық кешені мен мұнай-газ саласының экологиялық мәселелері	8

Балқаш көлінің мәселесі	9
Арал теңізі – жаһандық экологиялық мәселе. Байқоңыр ғарыш айлағы және оның қоршаған орта жағдайына әсері	10
Каспий теңізі – әлемдегі ең ірі жабық су қоймасы	11
Қазақстанның трансшекаралық өзендер мәселелері	12
Қалдықсыз өндіріс – экологиялық мәселелерді шешу факторларының бірі ретінде	13
Тестілеу	14
4 СЕМЕСТР. ЖАҒАНДЫҚ ӘЛЕМДЕГІ ҚАЗАҚСТАН – БІРЕГЕЙЛІКТІ САҚТАУ	
Д.А. Қонаев – аса көрнекті мемлекеттік және саяси қайраткер	1
Тәуелсіздік бәрінен қымбат	2
Қазақстан әлемдік саясат жүйесінде	3
Қазақстанның саяси жүйесін жаңғырту	4
Келісім және бірлік – дамуымыздың негізі. Қазақстан халқы ассамблеясы	5
Жаһандық әлемдегі Қазақстан – бірегейлікті сақтау	6
Абай шығармаларында тұлғаны қалыптастырудағы білім мен тәрбие берудің рөлі	7
«Алаш» қозғалысы – мемлекетшілдік және Отанға қалтқысыз қызмет ету үлгісі. А. Байтұрсынов, Ә. Бөкейханов, М. Дулатов	8
Қазақстанның сакралдық жерлер географиясы	9
Қазақстанның орта ғасырдағы тарихи және мәдени ескерткіштері	10
Қазақ халқының мәдениеті, дәстүрі және өзіне тән тұрмыс-тіршілігі	11
Ауызша халық шығармашылығы және дәстүрлі музыка өнері	12
Ғылым – прогрестің қозғаушы күші	13
Тестілеу	14
5 СЕМЕСТР. КӨРНЕКТІ ИНЖЕНЕРЛЕРДІҢ ЕЛІМІЗДІ ИНДУСТРИАЛАНДЫРУҒА ҚОСҚАН ҮЛЕСІ	
Президенттің Қазақстан халқына Жолдауы	2
Сәтпаев Қ.И. – мемлекеттік қайраткер, ғалым және ғылым ұйымдастырушысы	3
Тынышбаев М.Т. – қазақтың тұңғыш инженер-теміржолшысы	4
Гапеев А.А. – геолог-ғалым және Қарағанды көмір бассейнінің геологиялық зерттеуін ұйымдастырушысы. Зырянов Г.Г. – Зырян кен орнын алғаш ашушы	5
Бәсенов Т.К. – сәулетші, қазақ сәулет мектебінің негізін қалаушы	6

Шокин Ш.Ш. – ғалым-энергетик және Қазақстанда энергетика кешенін ұйымдастырушысы. Бердус И.В. – инженер-энергетик, Лениногорск суэлектростанция каскадының ұйымдастырушысы	7
Байқоңыров Ө.А. – тау-кен инженері, Қазақстанда түсті металл, химиялық шикізат және кен емес материалдар өндірудің инновациялық технологияларын жасаушы. Гурба В.В. – тау-кен ісі ұйымдастырушысы және көрнекті тау-кен инженері	8
Битный М.А. – Алматы ауыр машинажасау зауытының негізін қалаушылардың бірі	9
Жүнісов Т.Ж. – инженер-құрылысшы, Қазақстанда сейсмикалық төзімді құрылыстың негізін қалаушы	10
Өтебаев С.Ө. – Қазақстанда мұнай индустриясын ұйымдастырушы. Сағынғалиев Б.С. – ҚазКСР еңбек сіңірген мұнайшысы, Теңгізді алғаш ашушы	11
Жолдасбеков Ө.А. – инженер-механик, машиналар мен механизмдер теориясы саласында қазақстандық ғылыми мектеп құрушы	12
Тәкежанов С.Т. – ғалым-металлург, Қазақстанда түсті металлургия ұйымдастырушысы	13
Тестілеу	14
6 СЕМЕСТР. ҚАЗАҚСТАН ИНДУСТРИЯСЫНЫҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ДАМУЫ	
Қазақстанның экономикалық стратегиясы. «Қазақстандықтардың әл-ауқатын арттыруға бағытталған орнықты экономикалық өсу» ұлттық жобасы	1
Тау-кен металлургиялық кешенді дамыту – Қазақстан экономикасының негізгі саласы	2
Қазақстанның тау-кен өндіру және тау-кенді қайта өңдеу салаларының қазіргі заманғы жағдайы мен даму перспективалары	3
Қазақстанның машинажасау кешенінің қазіргі жағдайы мен даму перспективалары.	4
Қазақстанның дамуындағы көліктік-логистикалық жүйелер	5
Қазақстан Республикасының отын-энергетикалық кешенін дамыту	6
Қазақстан Республикасы құрылыс индустриясының қазіргі заманғы жағдайы мен даму перспективалары	7
Қазақстанның сандық трансформациясы. «Цифрландыру, ғылым және инновациялар есебінен технологиялық серпіліс» ұлттық жобасы	8
Қазақстанның инфрақұрылым дамуы. «Қуатты өңірлер – ел дамуының драйвері» ұлттық жобасы	9
Қазақстанда баламалы энергия көздерін дамыту перспективасы. «Жасыл Қазақстан» ұлттық жобасы	10
Қазақстанда ауыл шаруашылығын жаңғырту. Агроөнеркәсіптік кешенін дамыту жөніндегі ұлттық жоба	11
Кәсіпкерлік – ұлттық экономиканың бастаушы күші. Кәсіпкерлікті дамыту бойынша ұлттық жоба	12
Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университетіндегі мансаптық өсу перспективалары. Магистратура және докторантура	13

Тестілеу	14
7 СЕМЕСТР. ӘЛЕМДІК ДАМУ ТРЕНДТЕРІ	
Президенттің Қазақстан халқына Жолдауы	2
Нанотехнологиялар: әлемдік даму бағыттары. Наноматериалдардың 6-шы технологиялық құрылыстың дамуындағы ролі	3
Әлемдік нарық және робототехниканы дамыту трендтері. Болашақтың өздігінен басқарылатын көлігі	4
Жаһандық және қолданбалы ғарыштық бағдарламаларды дамыту бағыттары	5
«Индустрия 4.0»-дегі IT технологиялар трендтері. Билл Гейтс – Microsoft компаниясының негізін қалаушы	6
Күн энергетикасы нарығын дамытудың негізгі трендтері. Жел энергетикасы – болашақ энергиясы	7
Әлемдік тренд – биоотын өндірісі.	8
Экотехнологиялар – жаппай индустрияландырудың және өнеркәсіптік өрлеудің әлемдік тренді	9
«Жасыл» құрылыс – әлемдік нарықтағы басты тренд	10
Биотехнологияларды дамытудағы әлемдік трендтер. Өнеркәсіптік мақсаттағы биопрепараттар	11
Автоматтандыру дамуының тарихы, жағдайы және болашағы. Генри Форд – еңбекті ғылыми ұйымдастырудың негізін қалаушы	12
Киберфизикалық жүйелерді және жасанды интеллектті дамытудың жаңа заманғы трендтері. Стив Джобс – Apple корпорациясының негізін қалаушы	13
Тестілеу	14

ӘДЕБИЕТ

1 семестр

1. Путеводитель по музею истории КарГТУ / Под ред. академика НАН РК А.М. Газалиева; сост. Д.Х. Климова. Караганда: Изд-во КарГТУ, 2008. 26 с.
2. Ученый, организатор высшей школы. Индустриальная Караганда, 20 декабря 2000 года, №52,
3. Сагинов А.С. О пройденном пути. Воспоминания. Ғылым. 1996. (320с).
4. Қарағанды мемлекеттік техникалық университеті. Қарағандинский государственный технический университет. Karaganda State Technical University: К 60-летию университета//Караганда: ТОО «Арқо», 499 с.
5. А. Ермаков. Вестник АН РК. 1992 – 7 октябрь
6. А. Ермаков: Служение отчизне/ Мысль – mysl.kz
7. Ж.У. Кыдралина, А. Ермаков. Алматы: Литера. М., 2012. 320 с.
8. И.И. Попов, Р.П. Окатов, Ф.К. Низаметдинов Механика скальных массивов и устойчивость карьерных откосов. – Алма-Ата, 1986. – 256 с.
9. И.И. Попов, П.С. Шпаков, Г.Г. Поклад. Устойчивость породных отвалов. – Алма-Ата: Наука, 1987. – 225 с.
10. И.И. Попов, Б.М. Жаркимбаев Маркшейдерское дело. Маркшейдерские работы при подземных разработках. Программированный учебник для ВУЗов, – Алматы, 2000. – 247 с.
11. Проблемы сохранения шахт Карагандинского бассейна /Индустриальная Караганда 30 октября 1998 года, С. 10.
12. Ученый. Педагог. Творец /Шахтерская неделя 31 октября 2003 года, С.8
13. Квон Сергей Сын-Гувич /Уголь. 2003. №3.
14. Р.П. Окатов. Горная геометрия: Учебник /Карагандинский государственный технический университет. Караганда, 2003. – 236 с.
15. Р.П. Окатов. Об устойчивости откосов на слабом наклонном основании. Л.: ФТПРПИ, 1980 года, №3., С. 21-24.
16. И.И. Попов, Р.П. Окатов. Борьба с оползнями на карьерах. М.: Недра, 1980. – 239 с.
17. В. Федоров. Равняйтесь по смене тов. Шевцова. «Сталинец» – многотиражная газета Краматорского машиностроительного завода, 22 августа 1934 г.
18. Караганда, Карагандинская область. Энциклопедия. Алматы: Атамұра. 2008 – 528 с.
19. Шевцов Е.И. – лауреат Государственной премии СССР, профессор, создатель кафедры литейного производства КППТИ. Серия «Жизнь замечательных педагогов» – /Составители Л.С. Кипнис, Т.Ж. Жукебаева. – Караганда: тип. «Гласар», 2010. – 82 с.
20. Шевцов Е.И., Клейн А.Л., Яновский С.А., Зубаков С.М., Бабин П.Н. Некоторые пути повышения производительности мартеновских печей. Алма-Ата: Казгосиздат, 1956.
21. Ю. Дмитриев. Дело жизни – плавка характеров. /Социалистическая Караганда, 1961 г.
22. Гращенко Николай Федорович /Батырбеков М. Высшая школа в лицах / М. Батырбеков. – Алматы, 2001. – Кн. 3. –242 с.
23. Гращенко Николай Федорович. Кто есть в казахстанской науке. Алматы, 1999. –301с.
24. Основные даты жизни и научно-педагогической деятельности профессора, доктора технических наук Н.Ф. Гращенко. Ими гордится горный факультет. МОНиКР, Қарағанды. 2010 г. – 90с.
25. Жанна Кыдыралина, «Алимхан Ермаков». Электронный журнал «e-history.kz», 2011 г.
26. Национальная энциклопедия, 2 том. Казахстан, «Қазақ энциклопедиясы», 2011 г.
27. Пивень Г. Карагандинский Государственный Технический Университет: история становления и развития, Алматы, 2003 г. – 56 с.
28. Грузин В. Кафедра Строительные и дорожные машины: этапы становления и развития, Караганда: Изд-во КарГТУ, 2013 г. – 38 с.
29. Караганда. Карагандинская область: Энциклопедия /Гл. ред. Р.Н. Нурғалиева. – Алма-Ата: Гл. ред. Казахской советской энциклопедии. – 1986. 608 с.

3 семестр

1. Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің ресми ақпараттық ресурсы <https://primeminister.kz/ru/news/reviews/zdorovaya-naciya-realizaciya-kakih-napravleniy-vklyuchaet-nacionalnyu-proekt-ministerstva-zdravoohraneniya-kazahstana-1891347>
2. Постановление Правительства РК «Об утверждении Национального проекта «Качественное и доступное здравоохранение для каждого гражданина «Здоровая нация»
3. Должанская Н.А и др. Роль семейного фактора в формировании здорового образа жизни подростков. Вопросы наркологии 2003. № 4.
4. Исмуков Н.Н., Программа предупреждения и преодоления наркотической и алкогольной зависимости. ФАИР-ПРЕСС 2001. – 384 с.
5. Алкоголь. Предупрежден – значит защищен! Карагандинский областной центр формирования здорового образа жизни, 2008.
6. Руководство по подготовке тренеров – волонтеров ОО «Сау Ұрпақ». Караганда, 2009.
7. Смирнов А.Т., Мишин Б.И., Васнев В.А. Основы безопасности жизнедеятельности. – М.: Просвещение, 2004. – 160 с.
8. Соковня-Семенова И.И. Основы здорового образа жизни и первая медицинская помощь. – М.: Изд.центр «Академия», 2000. – 208 с.
9. Андреева Г.А. Влияние алкоголя на организм подростка: Методическое пособие для педагогов. – Петропавловск, 2009. – 14 с.
10. Уровень жизни населения Казахстана. Статистический сборник на казахском и русском языках. Астана, 2013. 242 с.
11. Дубровский В.Н. Валеология. Здоровый образ жизни. М.: RETORIKA. А., 2013. – 67 с.
12. Марков В.В. Основы здорового образа жизни и профилактика болезней: Учеб. пособие. М.: Академия, 2012. 155 с.
13. Левкович А.В. Правильное питание – это здоровье и красота. – М., 2012. –234 с.
14. Смоляр В.И. Рациональное питание. – Киев, 2011. – 368 с.
15. Коньшев В.А. Ваше питание: полезно или опасно? – М.: Экономика, 2012. –156 с.
16. Коньшев В.А. Самые модные диеты. – М.: РИПОЛ классик. –2013. –52 с.
17. Дробат Е.М. Простые истины о питании и здоровье. – Минск: Кн. дом, 2012. – 608 с.
18. Методики доктора Д.В. Наумова. М.: ООО – Редакция вестника ЗОЖ, 2014. – 207 с.
19. Адылханов А.С. Курс на здоровый образ жизни. Официальный бюллетень Государственной санитарно-эпидемиологической службы. Астана, 2013, № 11, С. 15-16.
20. Мейрманов Ж. Крепкая семья – здоровая нация //Казахстанская правда, 2012, 11 июля.
21. Второй отчет Мажилиса Парламента РК «Цели развития на пороге тысячелетия в Казахстане» – 10.10.2013 г.
22. Денисов В.В., Денисова И.А. и др. Основы инженерной экологии. Ростов на Дону: «Феникс», 2013. – 623 с.
23. Коробкин В.И. Экология. Ростов на Дону: «Феникс», 2014. – 610 с.
24. Доклады Министерства охраны окружающей среды РК «О состоянии природной среды РК» 2000-2012 гг. Алматы: Атамура, 2012. – 305 с.
25. Кабрахманов К. Человеческие последствия испытаний ядерного оружия в Казахстане. – ТОО «Издательство Олке», 2013. – 335 с.
26. Лукашенко Р.С. Актуальные вопросы радиоэкологии Казахстана: Монография. Вып. 4. Т. 2. Сборник трудов Национального ядерного центра Республики Казахстан за 2011-2012 гг. Павлодар; Курчатова: «Дом печати», 2010. – 474 с.
27. Экологическое состояние озера Балхаш (доклад к бассейновому совету 27.06.2013 г.) /Комитет экологического регулирования и контроля. Департамент экологии по Карагандинской области.
28. Основные экологические проблемы Казахстана: загрязнение воды и

- сельскохозяйственных объектов, загрязняющих оз. Балхаш. [http:// ego.gov.kz/](http://ego.gov.kz/) 21 янв. 2013 г.
29. Бологов П. Балхаш может повторить судьбу Арала – [Headline.kz](http://headline.kz).
 30. Нукусская декларация государств Центральной Азии и международных организаций по проблемам устойчивого развития бассейна Аральского моря (г. Нукус, 5 сентября 1995 г.)
 31. Программа конкретных действий по улучшению экологической обстановки в Приаралье. 23-24 июня 1994.
 32. Международный Фонд спасения Арала «Программа конкретных действий по улучшению экологической и социально-экономической обстановки в бассейне Аральского моря на период 2003-2010 гг.». – Душанбе – 2003
 33. Адушкин В.В., Козлов С.И., Петров А.В. Экологические проблемы и риски воздействий ракетно-космической техники на окружающую природную среду: Справочное пособие/ Под общ. ред. В.В. Адушкина, С.И. Козлова, А.В. Петрова. – М.: Анкил, 2012.
 34. Американские ученые создали экологически чистое ракетное топливо // *Elvisti* // *Экология*. – 2003 – 18 января
 35. Батырбекова С.Е., Злобина Е.В., Иванова Н.В., Тасибеков Х.С., Кенесов Б.Н., Лю Е.Е., Айдосова С.С., Шалахметова Т.М., Наурызбаев М.К. Мониторинговые исследования территорий Республики Казахстан, подвергнутых воздействию ракетно-космической деятельности. Алматы, 2013.
 36. Власов М.Н. Экологическая опасность космической деятельности: Аналит. обзор // За экологическую безопасность ракетно-космической деятельности: описание программы / М.Н. Власов, С.В. Кричевский. – М: Наука, Центр экологической политики России, 1999.
 37. Доскалиев Ж., Бактыбеков К.С., Жакишев М.Е. Доклад на Парламентских слушаниях 11.01.2011 «Воздействие запусков с космодрома Байконур на здоровье населения и окружающую среду», // *Экология и устойчивое развитие*. № 2, 2011.
 38. Оспанов Б.С. Доклад на Парламентских слушаниях 11.01.2003 «Воздействие запусков с космодрома Байконур на здоровье населения и окружающую среду». *Экология и устойчивое развитие*. №2, 2003.
 39. Новиков Ю.В. *Экология, окружающая среда и человек*. – Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2012. – 320 с.
 40. Габов Ю. А. *Экологическая безопасность Казахстана (мифы и реальность)*. – Астана: Книга сервис, 2006. – 407 с.
 41. Панин М.С. *Экология Казахстана*. Семипалатинск, 2009.
 42. Нысанбек У.М. Концептуальные проблемы экологической безопасности Республики Казахстан // *ANALYTIC*, 2012, № 5.
 43. Дускаев К.К. Трансграничные проблемы водных отношений Республики Казахстан // *Экология и устойчивое развитие*, 2011, № 2.
 44. Тусупбаева Г.А. Геополитические факторы обеспечения национальной безопасности – составные параметры государственной политики Республики Казахстан // *Спектр*, 2012, № 2.
 45. Жанбеков Х.Н. Накопление и миграция тяжёлых металлов в водном бассейне р. Сырдарья // *Вестник МОН РК*, 2012, № 3.
 46. Койбагаров С.Х., Жумагажинов А.Т., Толеуов С.Е., Тлеубердин К.Ж. Методы утилизации с использованием технологии газификации и оценка энергетического потенциала твердых бытовых отходов // *Материалы XV Республиканского форума молодых ученых «ПУТЬ НАВСТРЕЧУ»*. Часть 4: СГУ им. Шакарима. Семей, 2012. – 226 с.
 47. Статистический сборник: «Регионы Казахстана в 2010 г.», Национальный обзор применения экологических показателей. Астана, 2010. 43 с.
 48. Фархутдинов И.З., Высторобец Е.А. Проблемы развития экологической политики и права в Республике Казахстан // *Евразийский юридический журнал*. 2013, № 7. С. 23-24.
 49. Машкевич В.А. Оценка состояния переработки твердых бытовых отходов и тенденции развития. – М.: АТ «Промпроект», 2013. – 223 с.

5 семестр

1. Академик К.И. Сатпаев: Сборник, посвященный памяти выдающегося ученого. Алма-Ата, 1965. 262 с.
2. Академик К.И. Сатпаев и наука Казахстана: к 100-летию со дня рождения. Алматы, 1999. 272 с.
3. Академик Каныш Сатпаев (фотоальбом). Алматы, 1999. 157 с., 2011 г. 172 с.
4. Академик К.И. Сатпаев (к 110-летию со дня рождения). Под ред. Г.Р. Бекжанова. Алматы: «Казгео», 2010. 273 с.
5. Альжанов Т.М., Сатпаева М.К. Каныш Сатпаев – сын земли казахской (каз., рус.). Алматы: Ғылым, 2002. 173 с.
6. Бекжанов Г.Р. К.И. Сатпаев – выдающийся геолог современности. Алматы: Ғылым, 1998. 116 с.
7. Брагин А.И. Умом и молотком. М.: Политиздат, 1975. 127 с
8. Брагин А.И. Первый академик: Документальная повесть. Алма-Ата, 1989. 224 с.
9. Букетов Е.А. Жас Қаныш. Деректі хикаят. Алматы, 1999. 192 б.
10. Зангар. Қ. Сәтбаев туралы естеліктер. Алматы: «Айкос», 1999. 316 б.
11. Қаныш аға. Естеліктер. Алматы, 1989. 400 б.
12. Сарсекеев М. Қуғындалған «Сәтбаев». Алматы: Шабыт, 1994. 213 б.
13. К.И. Сатпаев и молодежь. Алматы: РИО ВАК РК, 2000. 256 с.
14. Каныш Имантаевич Сатпаев: биобиблиография. Алматы: Ғылым, 2002.
15. К.И. Сатпаев. Собрание трудов в 8 томах. Алматы: Ғылым, 1998 – 2001.
16. Лозовский И.Т., Сипайлов Г.А. Студенческие годы Каныша Сатпаев в Томске. Томск: изд-во ТПУ, 1999. 304 с.
17. Мир Сатпаева (сборник воспоминаний). Алматы, 1999. 304 с.
18. Сарсекеев М.С. Сатпаев (дополненное второе издание). Алма-Ата: Өнер, 1989. 441 с.
19. Сарсеке М. Через тернии (воспоминание-эссе о путях-дорогах к Сатпаеву). Усть-Каменогорск, 2002. 366 с.
20. Сатпаева Т.А. Каныш Имантаевич Сатпаев. Алматы: Ғылым, 2003. 263 с.
21. Яркая звезда. Академик Сатпаев в воспоминаниях современников. Алматы: Ғылым, 2000. 276 с.

7 семестр

1. Основы нанотехнологии: учебник / Н.Т. Кузнецов, В.М. Новоторцев, В.А. Жабрев, В.И. Марголин. М.: Бином. Лаб. знаний, 2014. 397 с. (Учебник для высшей школы).
2. Drexler K. Eric; “Engines of Creation. The Coming Era of Nanotechnology”. "Двигатели созидания"; Anchor Books; 1986;
3. P. McKeown. Nanotechnology: Step into the Future \Нанотехнологии: Шаг в Будущее. М.: «Вильямс», 1999. С. 27;
4. Гладких Н.Т., Крышталь А.П., Богатыренко С.И. Особенности структурного состояния и диффузионной активности малых частиц. Материалы Воронежской конференции по нанотехнологиям (14-20 октября 2014 г.);
5. Кабаченко Л.А. Тонкоплёночные неорганические материалы. Материалы Воронежской конференции по нанотехнологиям (14-20 октября 2014 г.);
6. Лучинин В.В. Введение в индустрию наносистем. «Нано- и микросистемная техника». 2015. № 5. С. 2-10.
7. Асеев А.Л. Наноматериалы и нанотехнологии. «Нано- и микросистемная техника». 2015. № 3. С. 2-9.
8. Нанотехнологии как ключевой фактор нового технологического уклада в экономике. Под ред. академика РАН С.Ю. Глазьева и профессора В.В. Харитонов. М.: «Тривант». 2009.
9. Шинкевич А.И., Султанова Д.Ш., Моряшов Д.О. Институциональные траектории инновационного развития индустрии нанотехнологий и наноматериалов //Вестник Казанского технологического университета. № 24, том 16. 2013. С. 225-232.

10. В.М. Авербух. Шестой технологический уклад и перспективы России (краткий обзор) Вестник Ставропольского государственного университета. 71. 2010. С. 159-166.
11. Леонид Черняк. Чарльз Бэббидж – изобретатель и политэконом, Ежедельник "Computerworld", №17, М.: "Открытые Системы", 2001.
12. Винер Норберт. Кибернетика или управление и связь в животном и машине. Поваров Г.Н. (пер с англ. и предисл.). 2-е изд. М.: Сов.радио, 1968. 326 стр. Перевод издания: Cybernetics or control and communication in the animal and the machine. Wiener Norbert.
13. Норберт Винер. Моя связь с кибернетикой, ее начало и ее будущее. Norbert Wiener. «My Connection with Cybernetics, Its Origins and Its Future», Cybernetica (Namur), 1958, vol. No 1, pp. 1-14.
14. Винер Н. Творец и робот, М., Прогресс, 1966, 104 стр.
15. Бертран Рассел. Человеческое сознание: его сфера и границы, Киев, Ника-центр, 2001. Перевод издания: Bertran Russel. «Human Knowledge, Its Scope And Limits». George Allen and UNWIN Ltd., London, 1948.
16. Успенский В. А. Теорема Геделя о неполноте. Theoretical Computer Science № 30, 1994, стр. 273-238.
17. National Transportation Safety Board – Annual Review of Aircraft Accident Data U.S., Air Carrier Operations, Calendar Year, 2000, 70 p. with appendixes.
18. Марвин Минский. Вычисление: конечные и бесконечные автоматы, Прентис-Холл, 1967. Marvin L. Minsky. Computation: Finite and Infinite Machines, Prentice-Hall, 1967.
19. Рэй Курцвейль. Эпоха одухотворенных машин, Пингвин Букс, 1999 / Ray Kurzweil, Age of Spiritual Machines, Penguin Books, 1999, 377 p.
20. Дормашев Ю.Б. и др. Современные методики исследования внимания – спецпрактикум по общей психологии, Лаборатория психологии познавательных процессов кафедры общей психологии факультета психологии МГУ им. М.В. Ломоносова, Москва, 2000.
21. Билл Джой. Почему будущему мы не нужны, "Wired", Выпуск 08.04.2000 (перевод К. Гордеева) / Bill Joy, Why the future doesn't need us, Wired: Issue 8.04 /Apr 2000.
22. Александр Болонкин. XXI век – начало бессмертия людей, М., Наука и Техника, июнь 2000.
23. Мацкевич В.В. Занимательная анатомия роботов. М.: "Радио и связь", 1988.
24. Эйдзи Накано. Введение в робототехнику. Монография. Перевод с японского А.И. Логинова, А.М. Филатова, под редакцией к.т.н. А.М. Филатова. (М.; Мир, 1988).
25. Kashnikov Y.A., Musikhin V.V., Lyskov I.A. Radar interferometry – based determination of ground surface subsidence under mineral mining// JOURNAL OF MINING SCIENCE Издательство: Springer New York Consultants Bureau ISSN: 1062-7391 IF=0,223, Том: 48 Номер: 4 Год: 2012 С: 649-655.
26. Мозер Д.В., Туякбай А.С., Гей Н.И., Нагибин А.А., Сатбергенова А.К. Мониторинг подработанных территорий Карагандинского угольного бассейна с использованием спутниковой радарной интерферометрии, научный конгресс "Интерэкспо ГЕО-Сибирь", СГГА, г. Новосибирск, 16-18 апреля 2014 г.
27. Рустембаев Б.Е., Нурмаганбетов К.К., Каскатаев Н.М., Асилов Б.У. Развитие информационно-коммуникационных технологий в Республике Казахстан // Фундаментальные исследования. 2013. № 4 (часть 4). стр. 950-954.
28. Сценарий развития направления «Информационные и телекоммуникационные технологии» в Казахстане до 2030 года. 2013. Астана. 139 с.
29. Илья Хмель. Индустрия 4.0: что такое четвертая промышленная революция?
30. Национальная Программа развития ветроэнергетики в Республике Казахстан до 2015 г. с перспективой до 2024 г.
31. Шефтер Я.И. Использование энергии ветра. 2-е изд. перераб. и доп. М.: Энергоиздат, 2013. 200 с.
32. Бетц А. Энергия ветра и её использование посредством ветряных двигателей: Пер. с нем. Под ред. Д.М. Беленького. Харьков, 2013. 53.
33. Трофимов А., Маринушкин Б. К генеральной схеме развития ветроэнергетики

Казахстана. М.: Журнал «Энергетика», Алматы. 2012.

34. Жансеитов Р. Развитие мировой альтернативной энергетики и оценка ее влияния на нефтегазовую отрасль www.aigi.kz.
35. Рыбакова М.В. Экологический бизнес: в контексте социальной экологической практики //Менеджмент в России и за рубежом. 2006. № 2.
36. С.Д. Варфоломеев, Е.Н. Еременко, Л.П. Крылова. Успехи химии. 79 (6). 2010. С.552
37. Международный научно-популярный исторический журнал «Mangi El», №12 09.2013 стр.105.
38. Харченко Н.В. Индивидуальные солнечные установки. Энергоатомиздат: 1991 г.
39. Михайлов Ю.В. Горнопромышленная экология: учебное пособие для студентов вузов, обучающихся по направлению подготовки "Горное дело". Ю.В. Михайлов, В.В. Коворова, В.Н. Морозов; Под ред. Ю.В. Михайлова. М.: Академия, 2011. 336 с.
40. Абрамов, А.А. Технология переработки и обогащения руд цветных металлов: в 2-х кн. А.А. Абрамов. М.: МГГУ, 2005
41. Мухленов И.П. Общая химическая технология ч.1, 2. М.: МГГУ, 2010
42. Инновационный проект «Метан Караганды», Министерство образования и науки Республики Казахстан, АО «Национальный научно- технологический Холдинг «Парасат», Казахстанская национальная академия естественных наук. 2009.
43. Табунщиков Ю.А., Бродач М.М., Шилкин Н.В. Энергоэффективные здания. М.: АВОК-ПРЕСС, 2003. 162 с.
44. Табунщиков Ю.А. Энергоэффективное здание как критерий мастерства архитектора и инженера. АВОК. 2001. №2. С.8-11.
45. Табунщиков Ю.А., Бродач М.М. Научные основы проектирования энергоэффективных зданий. АВОК. 1998. №1. С. 5-10.
46. Мировая энергетика: прогноз развития до 2020 года. М.: Энергия, 1980. 56 с.
47. Katharina Thuller Low-energy buildings in Europe-Standard, criteria and consequences. - Lunds universitet, 2010. p.153
48. Sustainable Architecture in Vorarlberg. Ulrich Dangel. Birkhauser Verlag AG - 2010.
49. Файст В. Основные положения по проектированию пассивных домов. Вольфганг Файст; Пер. с нем. А. Елохов. М.: Издательство Ассоциации строительных вузов, 2008. 144 с.
50. Michael Bauer, Peter Mosle, Michael Schwarz Green Building – Guidebook for sustainable architecture Springer-Verlag Berlin Heidelberg, 2010. p. 208
51. Биотехнология лекарственных средств. Учебное пособие. Под ред. Быкова В.А. и Далина М.В. М.: Медбиоэкономика. 1991. 303с.
52. Биотехнология. Принципы и применения. Пер. с англ. Под ред. И.Хиггинса, Д.Беста, Дж. Джойса. М.: Мир. 1988.
53. Биотехнология: Учебное пособие для ВУЗов. В 8 кн. Под ред. Егорова Н.С., Самуилова В.Д. М.: Высшая школа. 1987.
54. Егоров Н.С. Биотехнология. Проблемы и перспективы. М.: Высшая школа. 1987.
55. Березин И.В., Яцимирский А.К. Биотехнология и ее перспективы. Серия «Биология» № 11. М.: Знание. 1986.
56. Аронов Э.Л. Биотехнологии в сельском хозяйстве //Техника и оборудование для села. 2011. № 2 (164). С. 24-26.
57. Бабин Ю.В. Материально-техническая база биотехнологической научной школы университета. Ю.В. Бабин, К.В. Колпакова. Высшее образование в России. 2009. № 6. С. 81
58. Биорегионы России – "зеленая революция". Экология и жизнь. 2010. № 7. С. 64-65.
59. Биосовместимость титановых сплавов медицинского назначения. Галина Новик [и др.] Наука и инновации. 2009. № 2. С. 23-27.
60. Биотехнологическая обработка глин. Людмила Куис и [и др.] Наука и инновации. 2009. № 10. С. 38-41.
61. Борисенко В. Нанотехнологии: этапы развития. Виктор Борисенко, Николай Толочко Наука и инновации. 2008. № 12. С. 66-68.
62. Спасский Б.И. История физики. М.: Высшая школа. 1977.

63. Пивень Г.Г., Фешин Б.Н. Исследования в области автоматизации технологических процессов и производств в Карагандинском государственном техническом университете. Труды Университета. КарГТУ. №1.2015.
64. Бырька В.Ф., Вигант А.Г., Тихонов В.Я. Автоматизация производственных процессов на угольных шахтах Карагандинского бассейна. Изв. вузов «Горный журнал». № 10. 1961.
65. На рубеже веков. Кафедра АПП КарГТУ и Ассоциация ГА-ЭА. История. Воспоминания. Настоящее. Будущее (к 40-летию кафедры АПП КарГТУ). Караганда: КарГТУ, 2002. 81с.
66. Руководство по техническому обслуживанию калориферных установок шахт. Под общ.ред. Н.И. Карасёва; Н.И. Карасёв, Б.Ф. Негруцкий, А.И. Григорьев и др. М.: Недра, 1984. 176 с.
67. Крицкий А.Б., Фешин Б.Н. Управление режимами частотных электроприводов насосных станций магистральных теплоснабжающих систем. Алматы: ГигаТрэйд, 2011. 176 с.
68. Фешин Б.Н, Томилова Н.И., Калинин А.А., Крицкий А.Б., Паршина Г.И. Информационно-управляющие технологии оптимизации функционирования теплоснабжающих комплексов. Вестник автоматизации. Алматы, 2013. № 1(39). С.36-37.
69. Лукас. В. Современные тенденции в автоматизации. Автоматика. Информатика. КарГТУ, 2015. №2.
70. Газалиев А.М., Егоров В.В., Брейдо И.В. Перспективы подготовки инженеров в рамках Болонского процесса: Опыт Республики Казахстан. Alma-mater (Вестник высшей школы). М., 2012. № 8. С.6-9.
71. Брейдо И.В., Эм Г.А. Исследование генераторных режимов тиристорного электропривода горных машин. Горное оборудование и электромеханика. М., 2011 г. № 3. С. 25-31.
72. Компьютер учится и рассуждает (ч.1). Компьютер обретает разум. Artificial Intelligence Computer Images. под ред. В.Л. Стефанюка. Москва: Мир, 1990. 240 с. 100 000 экз. ISBN 5-03-001277-X (рус.); ISBN 0705409155 (англ.).
73. Девятков В.В. Системы искусственного интеллекта /Гл. ред. И.Б. Фёдоров. М.: Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 2001. 352 с. (Информатика в техническом университете). 3000 экз. ISBN 5-7038-1727-7.
74. Корсаков С.Н. Начертание нового способа исследования при помощи машин, сравнивающих идеи /Под ред. А.С. Михайлова. М.: МИФИ, 2009. 44 с. 200 экз. ISBN 978-5-7262-1108-4.
75. Лорьер Ж.-Л. Системы искусственного интеллекта. М.: Мир, 1991. 568 с. 20 000 экз. ISBN 5-03-001408-X.
76. Люгер Дж.Ф. Искусственный интеллект: стратегии и методы решения сложных проблем. Artificial Intelligence: Structures and Strategies for Complex Problem Solving. Под ред. Н. Н. Куссуль. 4-е изд. М.: Вильямс, 2005. 864 с. 2000 экз. ISBN 5-8459-0437-4.
77. Нильсон Н. Искусственный интеллект. М.: Мир, 1973. 273 с.
78. Петрунин Ю.Ю., Рязанов М.А., Савельев А.В. Философия искусственного интеллекта в концепциях нейронаук. (Научная монография). М.: МАКС Пресс, 2010. ISBN 978-5-317-03251-7.
79. Рассел С., Норвиг П. Искусственный интеллект: современный подход. Artificial Intelligence: a Modern Approach. Пер. с англ. и ред. К.А. Птицына. 2-е изд. М.: Вильямс, 2006. 1408 с. 3000 экз. ISBN 5-8459-0887-6.
80. Смолин Д.В. Введение в искусственный интеллект: конспект лекций. М.: ФИЗМАТЛИТ. 208 с. ISBN 5-9221-0513-2.
81. Хант Э. Искусственный интеллект. Artificial intelligence. Под ред. В.Л. Стефанюка. М.: Мир, 1978. 558 с.